

Stanovisko Ministerstva financií Slovenskej republiky
k Návrhu projektu verejno-súkromného partnerstva: Komplexná obnova mostov na cestách I. triedy

V zmysle úlohy C.2 z uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 786 z 19. septembra 2007 k návrhu implementácie schémy technickej pomoci pre verejno-súkromné partnerstvá, Ministerstvo dopravy Slovenskej republiky (MD SR) predložilo Ministerstvu financií Slovenskej republiky (MF SR) na posúdenie návrh projektu Komplexná obnova mostov na cestách I. triedy formou verejno-súkromného partnerstva (ďalej iba „Projekt“). Návrh Projektu predložený na rokovanie vlády Slovenskej republiky a naň naväzujúce prílohy vychádzajú zo štúdie uskutočniteľnosti (ďalej len „Štúdia“) vypracovanej poradenským konzorciom vedeným spoločnosťou Wood & Company, a.s.

Predkladaný materiál obsahuje návrh riešenia významného a dlhodobo akumulovaného stavebno-technického dlhu mostných objektov v správe Slovenskej správy ciest (SSC). Rekonštrukcia mostov na cestách I. triedy je vládou prioritou národného významu podľa Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky na roky 2023 – 2027. Projekt reaguje na kritický stav až 50 % mostov SSC, ktoré sú podľa pravidelnej diagnostiky zaradené do nevyhovujúcich kategórií, pričom pri súčasnom tempe obnovy hrozí v horizonte približne 15 rokov uzavretie cca 250 mostov z havarijných dôvodov.

Štúdia uskutočniteľnosti má byť pripravená podľa požiadaviek špecifikovaných v metodickom dokumente „Obsah a požiadavky na štúdiu uskutočniteľnosti a komparátor verejného sektora (Public sector comparator)“, metodikou „Postup pri príprave a realizácii PPP projektu a kontrolný proces“ ako aj „Metodikou prípravy a hodnotenia investičných projektov“ a odôvodniť opodstatnenosť verejnej investície, ktorá je reakciou na kritický stav mostov na cestách I. triedy. Výhodnosť realizácii formou verejno-súkromného partnerstva (PPP) bude možné definitívne potvrdiť po aktualizácii štúdie uskutočniteľnosti pred podpisom zmluvy. Konečné rozhodnutie o uskutočnení Projektu formou PPP zostáva rozhodnutím vlády Slovenskej republiky. Finálny návrh koncesnej zmluvy má byť v zmysle príslušnej legislatívy predložený na schválenie vláde Slovenskej republiky po ukončení súťažného dialógu.

MF SR zároveň považuje za nevyhnutné, aby výsledný návrh koncesnej zmluvy určoval také podmienky a del'bu rizík medzi súkromným a verejným partnerom, aby aktíva a záväzky projektu nepredstavovali v zmysle metodiky ESA 2010 aktíva a záväzky verejného sektora (klasifikácia off-balance sheet). Štúdia uskutočniteľnosti potvrdzuje predpoklad, že Projekt by v zmysle metodiky ESA 2010 nemal byť klasifikovaný ako aktívum vládneho sektora, t. j. celkové záväzky by mali byť klasifikované mimo deficit a dlh vládneho sektoru.

Z hľadiska ekonomickej efektívnosti verejnej investície **Ministerstvo financií SR v ekonomickom hodnotení projektu konštatuje, že urýchlenie rekonštrukcií mostov je nutné na zvrátenie negatívneho vývoja no výhodnosť realizácie projektu prostredníctvom PPP je potrebné dodatočne potvrdiť.**

Podľa štúdie uskutočniteľnosti Ministerstva dopravy SR k projektu PPP mosty môže byť oprava mostov prostredníctvom PPP výhodnejšia napriek nákladom vyšším o 68 % oproti štátnemu modelu. Hodnotenie štúdie uskutočniteľnosti, ktoré zverejnilo Ministerstvo financií SR na svojom webe 9. decembra 2025, uvádza, že na potvrdenie výhodnosti PPP oproti štátnemu modelu je potrebné najneskôr v aktualizácii štúdie pred podpisom zmluvy potvrdiť dostatočné prínosy z rýchlejšej opravy mostov.

Podľa štúdie je hlavným faktorom v prospech PPP modelu predpoklad, že koncesionár bude susedné mosty vždy opravovať v balíkoch naraz a nie po jednom. Tým sa dosiahne menší počet a kratšie trvanie obchádzok, čo predstavuje nižšie spoločenské náklady o 0,9 mld. eur. SSC však aj dnes bežne opravuje susedné mosty naraz v rámci rekonštrukcií ucelených úsekov ciest a nie je jasné, z akého dôvodu by toto malo byť hlavnou výhodou PPP modelu. V aktualizácii štúdie pred podpisom zmluvy by preto mali byť preverené náklady a praktická realizovateľnosť úsekových rekonštrukcií v réžii SSC. Takisto by sa aktualizácia mala viac zamerať na kvantifikáciu benefitov zo skoršej opravy mostov a nie len na dopady obchádzok počas rekonštrukcií.

Formu financovania modelom PPP odporúča Ministerstvo financií SR opätovne vyhodnotiť pri aktualizácii štúdie pred podpisom zmluvy, a to najneskôr na základe výsledkov súťaže na výber koncesionára.

Pred podpisom zmluvy je nevyhnutné získať stanovisko Štatistického úradu SR ku klasifikácii projektu ako off-balance sheet aktíva. Kľúčovým faktorom pre klasifikáciu projektu mimo verejného dlhu je splnenie kritérií prenosu rizík na koncesionára podľa metodiky Eurostatu *„Príručka na štatistické spracovanie verejno-súkromných partnerstiev (PPP)“*. Bez ohľadu na výsledok klasifikácie projektu vytvoria platby za dostupnosť nové požiadavky na rozpočet verejnej správy, ktorého krytie bude potrebné zabezpečiť.

Nezávisle od realizácie PPP je potrebné zvýšiť kapacitu štátu pripravovať projekty obnovy mostov, keďže PPP projekt rieši len približne jednu tretinu mostov. Úspešnosť samotného PPP projektu závisí na včasnom plnení úloh zo strany štátu, najmä vysporiadania pozemkov a dodania dokumentácií. V prípade, ak štát tieto termíny nedodrží, môže dôjsť k omeškaniu projektu a nárastu nákladov.